

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

AFTONSTÄMNING I LIMHAMN. – FOTO. E. JEPSSON, LIMHAMN.

22:DRÅ ÅRG.

DEN 3 OKTOBER 1920

N:o 1

Foto. Jager, Sölm.

Per Lindberg

Klubb: Bengt Silfverparra.

Konsten har i alla tider varit kulturens mäktigaste hävstång. Genom seklerna försiggår en långsam men säker omformning av nationernas andliga liv under påverkan av de andliga värden, som skänkas dem av deras på olika områden banbrytande män. Somliga tider ligga liksom i vila på djupet av en vågdal. Vår egen förete alla tecken på vägen som lyft sig mot en ny epok. Samhällsskicket, de sköna konsterna, allt undergår en märkbar pånyttfödelse, vari spåras en för alla rörelser gemensam grundstråvan att från det enskildas nå fram till det allmännas högsta väl. Endast en gren inom de sköna konsterna har särskilt i våra nordliga länder stått egendomligt stilla, nämligen teatern. Mer och mer har den förlorat sin ursprungliga karaktär av själslig högtid, av ett i ädel och konstnärlig form givet skådespel, vars syfte varit på engång att underhålla och uppbygga. Bristerna ha känts, men icke avhjälpts. Med undantag för den av Strindberg inspirerade och av direktör Gustaf Collijn fortsatta Intima teatern i Stockholm har knappast något allvarligt försök gjorts att få till stånd en modern litterär scen i kontinental mening. Det blev ej heller Stockholm förunnat att på detta för ett folks andliga uppfostran så viktiga område bli föregångaren. Genombrottet kom att ske på annan ort.

I full förvisning om ämnets intresse för en större allmänhet har H. 8 D. längre fram på denna sida lämnat ordet åt den man, vid vars namn knytes den mest uppmärksammas renessans, som hittills uppstått inom Nordens teaterverken, nämligen åt chefen för Lorensbergsteatern i Göteborg, fil. doktor *Per Lindberg*.

Per August Lindberg, Sveriges yngste sceniske reformator, har såväl från fädernet som från modernet konstnärligt påbrå. Son av skådespelaren August Lindberg och dennes maka skådespelerskan fru Augusta Lindberg, född Blomstedt, föddes han i Stockholm den 5 mars 1890. Genom fadern, den högt begåvade karaktärstolkaren och idealisten kom hans barndom att omsusas av världsdramatikens största alster. Han hörde verk av tidernas förnämsta mästare alltifrån Aischylos, Shakspeare och Goethe fram till Ibsen och Strindberg. Han fick så att säga dramatiken ingjuten i blodet. Det fenomenala minne, man beundrade hos August Lindberg vid dennes recitation av Stormen, Faust och Peer Gynt har gått i arv till sonen och blivit honom till ovärderlig nytta vid repetitionerna, där ej den minsta förvanskning av en replik undgår hans öra.

Bestämd för teatern, men medveten om de stora krav en ny tid ställer och driven av inre tvång önskade han göra sina förstudier grundliga och i sammanhang med moderkonsterna, litteraturen, målningen, skulpturen. I detta syfte företog han under åren 1910—1912 en studieresa genom Amerika, England och Italien, varunder särskilt uppehållet i Italien och studiet av dess mästerverk skänkte största behållningen för hans planer på en konstnärlig, modern teater. Efter hemkomsten avlade han år 1914 sin fil. kandidatexamen i Stockholm och tog redan följande år graden som fil. lic., varvid ämnet för hans avhandling behandlade Tillkomsten av Strindbergs Mäster Olof. Åren 1917—1918 specialiserade sig doktor Lindberg på teaterstudier i Tyskland, där han som regielef hos Max Reinhardt mottog mäktiga och för sin kommande uppgift utomordentligt betydelsefulla intryck av denne samtida märkligaste nydanare på teaterns område.

Vid återkomsten till Sverige år 1919 erhöi doktor Lindberg befattning som regissör under direktör Gustaf Linden vid Lorensbergsteatern i Göteborg för att året därpå, vid Lindens avgång, utnämnas till dess chef.

Sedan år 1919 är d:r L. i äktenskap förenad med fil. kand. Signe Lindberg, född Blaustein.

Med det ideella målet för ögonen att endast det bästa är gott nog för en nation, men att även detta bästa måste få en efter tidens fordringar utvecklade konstnärlig form, har han gått till sitt värv som teaterchef för den scen, som under hans egid redan framträtt som Nordens förnämsta.

Dess obestridda segrar ha redan haft en på många håll märkbar reformering till följd. Av de dramatiska skapelser, som under doktor Lindbergs regi framförts där i en för Sverige ny och konstnärligt fulltonig gestaltning må endast erinras om Mäster Olov, Peer Gynt, Som ni behagar och den oförglömligt suggestiva Det levande liket. Om de principer, som varit bestämmande för hans reformatoriska syften, överlämnas härmed åt hans egen hand att göra ett närmare uttalande.

S. L.

D:r Per Lindberg skriver till H. 8. D.*

Utan full insikt om att teatern är en betydande samhällsmakt, tror jag icke, att någon kan skapa en teater av betydighet.

Dramatik är de mångas umgänge med de många. Vi gå fram mot en tid, som av konsten kräver, att den skall ge det gemensamma, det stora, det sammanfattande. Och ge det åt de många. Är det ej teatern och dramats tid, som nalkas?

Teatern har legat betydligt efter i den allmänna utvecklingen inom de olika konstgrenarna under de sista decennierna. På alla andra områden inom konsten har man avlägsnat sig långt bort från äldre tiders naturalism och detaljbundenhet. Medan teatern i grund och botten icke betraktats som stor mer än vad Rousseau ansåg den vara: ett aperi.

Men teaterkonstens reformering har börjat. Och enligt min uppfattning ligger dess kärnpunkt så:

Teater är *konst*, och konst är ett utflöde av mänskligt skapande, icke ett viljelöst kopierande av Gud Fadens verk.

Man hör så ofta denna invändning: "men teater skall väl vara natur". Menar man härmed att teater skall vara äkta och sann som naturen, så menar man bra. Men man uttrycker sig illa. Ty konst är *a'drig* natur. Naturen ger endast råstoffet, av vilket den konstnärliga viljan danar verket.

Man hör också, och det ännu oftare, denna fras: "teatern skall väl ge illusion av liv!" Menar man härmed att teatern skall åt oss alla meddela en känsla av det mänskliga livets rikedom och höghet, så menar man bra. Men det menar man nog ej! Och man uttrycker sig illa:

Ute på gator och torg och bak husmurar rullas livet upp. Men stanna vi och gripas därav? Knappast. Vi gå förbi. Liv enbart verkar sällan på andra liv. Teatern kan därför icke heller verka på oss genom att endast söka ge illusion av liv. Den måste ge *suggestion*. Med andra ord: där måste finnas en bestämd *konstnärlig* idé och vilja.

Ett drama är vuxet fram ur en människas hjärna. Det är någonting i högsta grad "överkligt", en personlig andlighet. Detta överkliga, personligt andliga måste bevaras vid framförandet på scenen. Det gäller icke att söka på scenen riva sönder "diktens slöja", för att nå fram till råstoffet av verklighet däruti. Det gäller att bevara just *dikten*, som är den högsta klarheten, och låta stoffet vara endast stoff.

Men en dikt, ett drama, kan, helt naturligt, icke reproduceras. Det måste födas på nytt. Om man alltså vägar påstå, att teaterkonst icke är illustration

Forts. å s:d. 7.

* Vid eventuellt återgivande omnämnes H. 8. D. Red.

JENNY LIND.
ETT HUNDRAÅRSMINNE.

Hundra år ha förlutit, sedan Sveriges största sångerska såg dagens ljus. Hon föddes den 6 okt. 1820 i Stockholm av fattiga föräldrar, kom vid 9 års ålder in vid kgl. teaterns elevskola och debuterade i talroll vid 10 år. Sitt första stora erkännande i huvudstaden erhöll hon 1838, då hon sjöng Agatha i "Friskytten". Vid 19 års ålder blev hon hovsångerska och ledamot av Kungl. Musik. Akademien och reste ett år senare till Paris att vidare utbilda sig under Garcia. På hösten 1842 var hon åter i den svenska huvudstaden och sjöng sedan vid kgl. teatern under två års tid. 1844 på hösten reste hon till Berlin, där Meyerbeer tog sig an henne. Trenne år tillhörde hon därefter Tyskland och Österrike,

JENNY LIND SOM UNG, SANNOLIKT 1846.
Efter ojmålning av Louis Asher.

och firade stora triumfer överallt. 1847 kom hon till London, där hon väckte ännu större entusiasm. Hon stod på sitt ryktes middagshöjd, då hon 1849 för alltid lämnade scenen. 1850 engagerades hon för konserter i Amerika och bereste under det följande året Förenta staterna och skördade ära och guld i rikaste mått. 1852 vid 31 års ålder ingick hon äktenskap med pianisten Otto Goldschmidt, som då blott var 22 år gammal. Efter några år i stillhet i Dresden for hon åter ut på konsertresor och lade änyo England för sina fötter vintern 1855—56. 1858 flyttade hon definitivt över till London, där hon fortsatte att konsertera hela 60-talet. Fr. o. m. 70-talet hörde man henne mera sällan offentligt, 1883 medverkade hon för sista

JENNY LIND I NÅGRA AV HENNES GLANSROLLER:

AMINA I "SÖMNGÄNGERSKAN".
Färgsticlstick av E. Walker 1847.

NORMA.
Fragment av en litografi av E. Lehmann 1844.

VIELKA.
Färglitografi av L. Allemand 1845.

EFTER EN DAGUERREOTYPE I LONDON 1850.

gången vid en konsert. 1887 dog hon i sin villa å Wynd's Point Malvern, utanför London.

Detta är i korta drag hennes yttre levnadssaga. Vilka underbara framgångar rymmas dock ej inom denna livsram? Då hon tillhörde Tysklands och Englands främsta scener, eller tiden 1844—49, var hon allmänt erkänd som den yppersta sångerskan—och detta under en tid, som med rätta kallats: sångens guldålder. Det har från såväl tyskt som engelskt håll villigt

JENNY LIND:

EFTER FOTOGRAFI FRÅN 1860-TALET-

erkänts, att hon varit hela 1800-talets största sångerska — ja, måhända — *alla* tiders.

Varl hennes förmåga bestått, är svårt att i ord förklara. Hennes röst var kristallklar, smidig och böjlig, hennes koloratur fenomenal, hennes uttryck gripande och till hjärtat gående. Samtiden har ej ord nog för att uttrycka sin beundran. "Jenny Lind är århundradets musikaliska demon; att kämpa mot en sådan makt blir av varje annan konstnär ett fåfängt bemödande", heter det från Berlin ännu 1854. Att förklara orsaken till denna framgång låter sig ej i korthet göra. Hennes framgångar berodde ej på röstens valör, ej koloraturens skakader, ej ädelheten och renheten i föredraget. Det låg en demonisk, allt betvingande makt i hennes sång. Alla voro som gripna, förtrollade av hennes toner. Man kunde ej kritisera, ej yttra, vad man kände. Man vaknade efter att hört henne liksom man vaknar från en ljuv dröm. Man hade på sångens vingar förts bort till en fjärran underbar värld. Hur detta gått till, visste man ej. Man kunde blott konstatera, att så skett. Det låg i hela hennes karaktär att gripa och avvärpa alla. "Ni måste föreställa er en karaktär, som bryter fram i tusentals drag av ödmjukhet, vänlighet, tankfullhet, vishet och fromhet. En prinsessas sätt tillsammans med ett barns oskuld och en ängels godhet", heter det från England 1849.

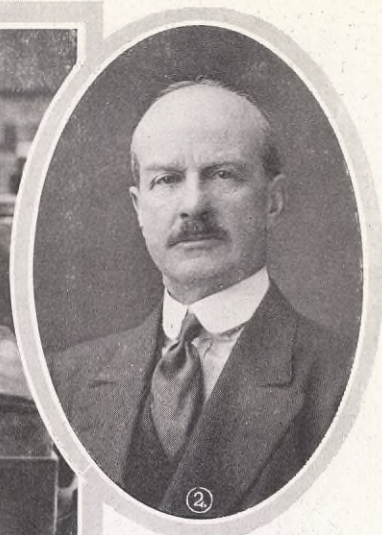
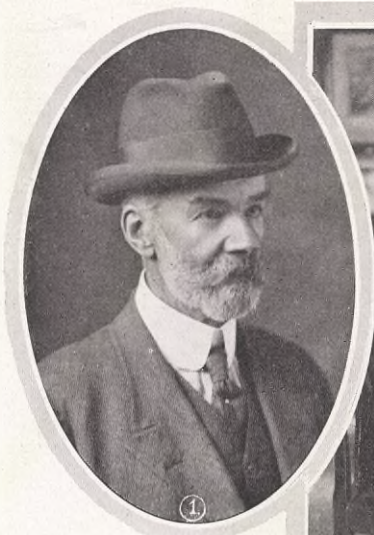
Hon förblev ett stortoreflekterat barn i hela sitt liv. Därför kunde hon så härligt teckna oskuldfulla roller som Amina i "Sömnängerskan", Marie i "Regementets dotter" m. fl. Hon glömde sig själv på scenen,

gick aldeles upp i sitt spel och såg intet. Detta in, tensiva försänkande i sin uppgift var ett äkta genialt konstnärdrag. Därmed förenades en högst ovanlig ansvars- och pliktkänsla. Hon kunde öva sig från morgon till kväll för att få fram det rätta uttrycket. Ännu då hennes röst nästan försvunnit och konserterna ej kallade henne till offentligheten, fortsatte hon att öva drillar, passager, tonansättning m. m. Röstens var en helig gåva och fick ej vanvårdas ens på ålderdomen. Denna pliktkänsla var även nära förbunden med hennes fromma, ödmjuka, undergivna religiösa väsen. Detta fromhetsdrag framträdde väl mest, sedan hon lämnat scenen, men även under teatertiden var hon en allvarlig kristen. Hennes sång var som en predikan. "Jenny Lind, den ljuva, den gudasända gav oss den mest trosfyllda, den mest upphöjda predikan, som vi någonsin fått höra. Vi säga en trosfylld predikan, emedan hon menade, vad hon sjöng, emedan hennes varma uppriktiga tro på sin höga mission att lägga oss stora sanningar på hjärtat på ett allvarligt och rörande sätt lyste igenom allt, vad hon sjöng", säger en amerikansk kritiker 1850. Då och då blev väl hennes religion väl dyster och tung, särskilt på 60-talet, men aldrig förmådde den kuva hennes renaoreflekterade barnaväsen. Detta kunde bryta fram t. o. m. under de största religiösa dispyter. Charlotte Bournonville har berättat om, hur en sådan liten tvist en gång slutade. Balettmästaren B., hennes fader, hade sagt, då J. L. uttryckt sin önskan att endast sjunga på kyrkokonserter: "Den gången

EFTER FOTOGRAFI 1880.

Entligt uppgift av Jenny Linds dotter, Mrs Raymond Maude. Efter annan uppgift fr. 1870.

1-3. OTTO OCH JENNY LIND-GOLDSCHMIDTS BARN:
1. WALTER GOLDSCHMIDT. *Äldste sonen. — Registrator.*
2. ÖVERSTE ERNST GOLDSCHMIDT. *Yngste sonen.*
3. MRS JENNY MAUDE, *f. Lind-Goldschmidt. Enda dottern.*
Spelar på sin moders harpsicord.

4-6. RAYMOND OCH JENNY MAUDES BARN:
4. MRS GWENDOLIN LIND GREGORY, *f. Maude.*
5. VICTOR MAUDE.
6. ÖVERSTE CHARLES RAYMOND MAUDE.

7. MRS MAUDE MED SIN DOTTER-DOTTER, MRS GREGORYS DOTTER BARBARA. *Mr Gregory är sekr. i Brittiska Utrikesdep.*
8. ÖVERSTE CHARLES MAUDES DOTTER JOANE.

Efter porträtt.

Klädde: *Engl Silfversparre.*

J. L. sjöng på teatern kände publiken sig liksom upplyft till himmeln och kom ofta Vår Herre långt närmare än i själva kyrkan. När du däremot sjunger på en kyrkokonsert, så strömmar folket till kyrkan inte för Guds skull utan för din, och ofta slåss de i kyrkodörren för att kunna tränga sig fram till de bästa platserna. Vad är nu mest kristligt att föra kyrkan in i teatern eller teatern in i kyrkan?" Jenny Lind blev emellertid ond och sade, att det var ett riktigt advokatprat. Till slut satte sig Goldschmidt till pianot och spelade en polska. Jenny och balettmästaren räckte varandra handen och svängde sig snart i en så

livlig dans, "som om det varit på själva Grönalund".

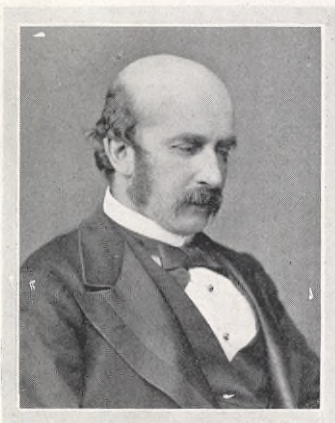
Hennes fromhet och gudshängivenhet tog sig även uttryck i en enastående hjälpsamhet mot nödställda. Allt det guld, som flöt in efter konserter, delades givmilt ut till lidande och betryckta. En otalig mängd stiftelser blevo ihågkomna av henne, både i Sverige, Tyskland, Holland, England och Amerika. I ett brev från sistnämnda land säger hon: "Det är i sanning en stor glädje och en Guds gåva att få förtjäna så mycket pengar och att sedan få bistå sina medmänniskor med dem. Detta är den högsta glädje jag önskar mig här i livet; allting annat har

JENNY LIND skulpterad 1846 av L. W. Wichmann.

Se text å sid. 7.

Överst: JENNY LIND. Efter otjemåning av Eduard Magnus 1846. Anses vara det vackraste porträttet av den stora konstnärinnan. Samma porträtt återgives å omslagets framsida, och text finnes å sid. 7.

JENNY LIND. Original(?) i gips till Musikaliska akademiens medalj av Adolf Lindberg

Vidst. bild: OTTO GOLDSCHMIDT, JENNY LINDS MAKE. Efter fotografi 1894. Död 1907.

JENNY LINDS SISTA HEM VID MALVERN HILLS. 1. rummet där Jenny Lind dog; 2. musiksalen; 3. Ingång till förmak. — Efter ett vykort.

JENNY LINDS PORTRÄTTMEDALJONG I WESTMINSTER ABBEY. Uppsat 1894 i Poets corner under Händels monument.

försvunnit från mitt mångskiftande jordiska levnadslöpp. Få ana emellertid, hur härligt och stilla mitt inre liv förflyter. Få misstänka, hur utsägligt litet denna värld och all dess glans förmått förvirra huvudet på mig“.

Till sist en liten gemytlig hemepisod från Jenny Linds Londontid, då hon stod på sitt ryktes middagshöjd: Jenny Lind hyrde en våning av en herre, som kände stor ovilja för "teaterfolk". Värden skall lyfta sin hyra och känner det obehagligt att söka upp sin gäst. Betjänten har bett honom stiga in i salongen. Jenny Lind kommer snart intrusande från trädgården och hälsar lika vänligt som på en gammal bekant. Hon fattar hjärtligt hans båda händer och trycker ned honom i en stol. Självtar hon en braspall och sätter sig vid hans fötter. Nu vaknar emellertid engelsmannens slumrande ridderlighet, han kastar sig ned på sitt ena knä och förklarar bestämt, att han ej kan sitta på en stol, när hon sitter på golvet. Nu hoppar J. L. upp, fattar hans händer och drar honom bort i en trång fönstersmyg. Där sätter hon honom och placerar sig själv bredvid. Den gamle mannen tyckte sig ha kommit i riktig "hjärteklämma". Så gjorde J. L. upp affären i ett huj. Värden tog avsked och gick alldeles betagen i sin älskvärda hyresgäst, ehuru han ej riktigt var på det klara med, om han var vid sina sinnens fulla bruk.

Oaktat Jenny Lind efter 1844 endast på kortare besök var i Sverige, trånade hon alltid hem. "En obegränsad hemlandskänsla ligger i djupet av min själ, och jag skattar mig utsägligt lycklig, som äger den, ty det är en gudomligt upplyftande känsla att känna så varmt för sitt fosterland", säger hon 1845. Tre år senare heter det: "Jag har varit i mitt älskade fäderensland och där riktigt lärt känna, huru mäktigt och stark den kärlek är, som man erfarit alltsedan barn domen". Då hon som nygift 1852 slagit sig ned i Dresden skriver hon till sin ungdomsvän Josephon: "Jag håller så gränslöst av Sverige, att jag aldrig blir kvitt de minnen, som därifrån varit mina så trogna följeslagare även under de mest brokiga öden". På 60-talet hade Kgl. Musikaliska Akademien flyttat över henne i utländska klassen, men mot detta protesterade hon på det bestämdaste. Hon ville allt fortfarande vara rent svensk medlem. Ännu 1880

skrev hon i London å ett litet notblad melodien till "Ack Värmeland, du sköna" och därunder sin egen omgestaltning av texten:

O Sverige du mitt gamla mitt dyra fosterland!
Till Gud och Dig var sjungen all min levnadssång.

Tobias Norlind.

*

I f. d. Byggnadsakademien (Bauakademie) i Berlin inrymdes år 1913 ett Nationalporträttgalleri (Bildnissammlung der Kgl. Nationalgalerie), som innehåller ett urval porträtt av framstående personer sedan 1600-talet, ur kgl. Museerna. Av svenska porträtt märkes: Jenny Lind av tyske porträttmålaren, prof. *Eduard Magnus* (* 1799 † 1872); elev av Schlesinger reste han till Rom och Paris samt återvände 1835 till Berlin, där han blev ledamot och professor vid Konstakademien. Han var en av sin tids största målare. Jenny Linds-bilden var en pärla på Berlinerutställningen 1846 och anses vara målarens bästa arbete och den vackraste målningen av den stora sängerskan.

Jenny Lind, originalgipsmedalj, 31 cm., skulpterad 1846 av tyske bildhuggaren, prof. *Ludwig Wilhelm Wichmann* (* 1784 † 1859), tillhör N. V. Hagström, Råsunda. Wichmann, som var elev av Schadow och under sin vistelse i Rom 1819 blev god vän till Thorwaldsen, har utfört en mängd statyer och mindre reliefer t. ex. Luther i Wittenberg. Bland skulpterade porträtt av Jenny Lind torde Wichmanns vara det bästa.

I *Poets Corner i Westminster Abbey* i London har 1894 uppsatts ett medaljongporträtt av Jenny Lind under kompositören Georg Fredrik Händels staty. Vem som skulpterat bilden av vår landsmaninna här, därom lämnade den utförliga beskrivningen av Katedralen och dess många gravar av the dean of Westminster abbey, Bradley, ingen upplysning.

N. V. Hagström.

*

Porträtten å sidan 5 äro på enskild väg av H. 8. D. införskaffade från London.

Fotos av Magnus' porträtt och Wichmanns medaljong äro från herr N. V. Hagström. Originalen till öfriga reproduktioner tillhöra MUSIKHISTORISKA MUSEET I STOCKHOLM

PER LINDBERG,

Forts. fr. sid. 2.

till diktverk, ja, överhuvud icke är efterbildande, utan nyskapande, så är detta det enda rätta erkännandet av, att författarens verk är ett verk av en diktare.

När nu diktverket skall gestaltas på scenen av ett stort antal olika individer, vad bleve det då kvar av dess personliga andlighet, om det icke finnes någon som sökte öppna verket så, att alla nådde in till dess kärna. Denne någon är regissören. Hans första och största uppgift är att lägga fram verkets anda, så att alla de konstnärer, som skola deltaga i dramats utformning, erfara dess innersta anda på ett enhetligt sätt. Naturligtvis omfattar regissörens uppgift också mycket annat: att stödja och hjälpa skådespelarna, att organisera allt omkring dem. Men allt detta blir mer eller mindre lönlöst om samspelet med diktaren saknas. Och skådespelarens första och största uppgift blir, ej att säga en "replik" mer eller mindre fulländad, utan att själv dikta och skapa i anda och sanning.

—Det är, när denna kontakt med diktens anda saknas, som s. k. stjärnspelet uppstår. Man skulle alltså kunna säga, att stjärnspelet ursprungligen är brist på ledning — varav sedan en hel del följsjukdomar uppstår. Att stjärnspelet icke är det samma som stora skådespelares spel, det vet var och en, som sett en föreställning där stora skådespelare verkat under god

ledning. Detta ingående i äkta och stora diktverk kräver och en helt annan andlig resning och rikedom av skådespelarna, än vad det stjärnspelet kräver, där var och en är sig själv nog.

Kravet på teatermännens intima samspel med diktaren är väl icke nytt. Men fattat i hela sin betydelse, tror jag, att det för var gång en dikt framföres i enlighet med denna princip, ger intryck av förnyelse!

En annan relativ nyhet inom den moderna teatern är denna: scenen får icke betraktas som ett lufttomt rum, en presenterbricka för replikvirtuoser eller ens enbart som en "ram". Scenen skall vara en konstnärligt uppbyggd rymd, där människor leva ett liv i konstnärlig förtätning och rytm. Orden måste komma inifrån en rymd, som andas i takt med dem själva och dramat. Vid utformningen av denna rymd, denna rytmiska dekoration, har den moderna teatern sökt och fått hjälp av färgens och linjens konstnärer.

Varför skall scenbilden nöja sig med att vara härmad natur? Någon härmad bild har säkert aldrig så dominerat i diktarkhjärnan som den för det mesta gör på scenen, hämtad från andra håll, alltså ovidkommande, påträngande. Dramat är rytm. Varför skall då dekorationen vara död kopia? I stället för att hjälpa skådespelaren att uttrycka dramat! Allt annat måleri strävar efter rent konstnärliga värden. Varför skall då endast teatermåleriet vara uttrycksfäst? Allt

Forts. å sid. 14.

SAMLING PÅ CHRISTIANSBORG.

Vidst. bild: KONUNGAFAMILJEN PÅ AMALIENBORGS SLOTT.
Därunder: FOLKTÅGET DRAGER IN PÅ AMALIENBORGS
SLOTTSPLOTS,

Fotos Ohm, Malmö

Konung Christian av Danmark blev på sin 50-årsdag den 26 sept. föremål för en hyllning, vilken genom sin omfattning och hjärtliga karaktär bär oförtydligt vittne om, i vilket rikt mått han tillvunnit sig nationens förtroende och hur fast grundmurad i folkets kärlek hans ställning som landets suverän är. Under dagens lopp anlände till den höge jubilaren ett stort antal telegram från in- och utlandet, dyrbara gåvor, blommor o. d. På f. m. hölls cour i Christian VII:s paläs på Amalienborg, varefter konungaparet med sina söner i öppen vagn åkte över slottsplatsen till Christian den VIII:s paläs

Forts. å sid. 10.

Vidst. bild: PRESIDENTEN OCH M:me MILLERAND MED SINA BARN JEAN, JACQUES OCH ALICE.

Foto. tagen omedelbart efter presidentvalet.
Se vidare sidan 15.

BASAR I KRISTIANIA FÖR EN SVENSK KYRKA.

Överst: ETT HÖRN AV BASAREN.
 Därunder: HUVUDKOMMITTERADE: Svenske ministrernas maka, friherrinnan Ida Ramel
 (i nationa dräkt) och svenske generalkonsulns maka fru Aagot Bergvall.
 Fotos Wilse, Kristiania.

Till förmån för den planerade svenska kyrkan i Kristiania öppnades den 24 sept. i nämnda stad en stor basar, för vilken plats upplåtits i Handverks- og industriforeningens präktiga och för tillfället fästligt dekorerade lokaler. Till basaren har av såväl svenska som norska givare skänkts ett betydande antal dyrbara gåvor, däribland en praktfull kanna av konung Gustaf samt två schackbord och en rik samling fotografier av kronprins Gustaf Adolf.

Basaren står under beskydd av svenske ministern i Kristiania friherre Ramel, vilken i likhet med sin maka nedlagt ett omfattande arbete på dess ordnande. Behållningen av försäljningen går till kyrkbyggnadsfonden, till vilken förut ett vackert belopp på enskild väg insamlats. Svenska staten har för kyrkbygget beviljat 125,000 kr. och Kristiania kommun har ställt till förfogande en tomt på Hammersborg. Den svenska kolonien i Kristiania, inom vilken intresset för uppförandet av en svensk kyrka är utomordentligt stort, räknar icke mindre än tolv tusen medlemmar.

SKÅDESPELARE.

FÖR HVAR DAG AV HASSE Z.

— Jag kan inte med skådespelare, sade Teodor, de äro inte människor att lita på. Jag kände en gång en clown hos cirkus Salamonski, som lånade tjugo kronor av mig och dem fick jag aldrig igen.

— Ja, men en clown —

— Det är samma sak. Och samma människor. Uppträdare som uppträdare. För övrigt har jag sett clowner, som varit bättre skådespelare än de riktiga. Det är bara formen på arenan, som skiljer. För övrigt var den där clownen jag talar om en dålig människa. Han hade en konkurrent vid cirkus, en Pelle Jöns som var en bättre karl — han samlade till och med frimärken — och den kar'n fick slutligen en recett, som han ärligt förtjänade. På den recetten uppträdde han med en dresserad tupp, som gol på kommando. Det var ett verkligt lustigt nummer och brukade alltid göra sig. Men den här kvällen gol inte tuppen. Inte det allra minsta lilla pip fick han upp ur strupen. Han satte nosen eller vad det heter flera gånger i vädret och försökte och gjorde verkligen sitt bästa. Han hade liksom på känn, att det var stor recettföreställning. Men det gick inte ändå. Pelle Jöns som rasade och grät och publiken tjöt av förtjusning, sådana äro ju människorna, och till slut bar dom ut tuppen i ryttaregången. Vet ni varför han inte gol? Han hade ett gummiband hårt surrat om halsen. Han hade inte mer öppning i strupen än att han kunde andas så där till luftbehov, men lämpad för sång var han inte den aftonen. Jag är absolut

säker på att clownen, konkurrenten, hade satt dit gummibandet. Han tålde inte att hans kollega gjorde lycka. Skådespelare äro på det sättet. Och känsliga sedan, då det gäller dem själva, och viktiga. Jag ska berätta en historia, som hände för många år sedan och som gjorde att jag för alltid blev rädd för skådespelare. Jag var på resa till Paris, hade aldrig varit i den stan förut och fick sällskap med två skådespelare, landsmän, som steg på i Köln. Det var riktigt trevliga och roliga karlar båda två. Den ene var komiker och den andre var förste älskare. På den tiden. Sedan blev han för gammal. Någon franska kunde han inte, han heller, så han satt mest och läste i ett franskt lexikon, som han börjat på när han för hemifrån. Han startade på bokstaven A och när vi blev bekanta, hade han hunnit till P. Han tog det grundligt, men jag märkte aldrig, att han hade någon nytta av vad han läst. Det var ingen, som förstod vad han sa. Komikern påstod, att det bara fanns substantiv i lexikonet, så att några adjektiv och pronomen kom han aldrig över och att tala bara substantiv, det går inte i längden, åtminstone inte med folk som har anspråk på konversation. Nå, där satt han och läste och så småningom närmade vi oss Paris. Vi stannade på morgonen vid en liten station för att äta frukost. Vi hade bara ett par minuter på oss, jag och komikern tog ett par smörgåsar, men förste älskarn skulle naturligtvis ha ägg. Han tog dem i fickan och sprang upp på tåget och lade dem på sof-

fan i kupéen — förmodligen för att på ett snillrikt sätt vika platsen. Ögonblicket därefter kom jag och naturligtvis satte jag mig rätt på äggen, som var löskokta, 3½ minut. Det blev ett förfärligt liv. Kar'n som rådde om äggen svor och skrek och spelade teater för hela vagnen och uttalade på fullt allvar den meningen att jag satt mej på äggen *med flit* bara för att förstöra hans frukost. Skådespelare äro på det sättet. Han i första rummet! Hans ägg och hans frukost! Och inte ett ord om m'na byxor! Nå, så småningom blev han lugn igen och fick en halv smörgås av mig och en hel av komikern och fortsatte med lexikonet för att hinna till X innan vi kom till Paris. Det gick också.

I Paris bodde vi på samma hotell och hade det riktigt trevligt, man var ju ung på den tiden. Så en dag när vi ätit middag, sa' komikern:

— I kväll tror jag vi gå på en teater. Ser du, sade han till mig, när vi skådespelare ä ute och reser, så måste vi passa på och studera, men det gör väl ni affärsmän också?

— Naturligtvis, sade jag, och nog kan jag gå med på teatern fast jag inte förstår något av språket. Men det kanske är någon balett.

Nå, vi kom på teatern och fick plats på parkett. Någon balett var det inte, men dom var i kostym dom som uppträdde. Jag begrep inte ett ord av vad dom sa på scen. Jag var alldeles som den där svensken som såg ett utländskt teatersällskap. Han

satt kvar i tre akter, men mitt i den fjärde reste han sig, slog näven i parkettbänken och sa:

— Nej, nu har ni ljugit nog, era jaklar! Och så gick han.

Men jag lade märke till att mitt sällskap hade mycket nöje av pjäsen. De skrattade på samma ställen som den övriga publiken, komikern försökte till och med med några egna privatgrin, men det lät ängsligt. I mellanakten sade de mig att skådespelarna voro inte så märkvärdiga, bättre hade de sett, men pjäsen var inte så illa. Så gick andra akten och en bit av den tredje, men då gick det plötsligt upp ett ljus för mig: den här pjäsen hade jag ju sett där hemma! Jag knuffade komikern i sidan och sade:

— Hör du du, det här är ju "Sällskap där man har tråkigt", som du har spelat i minst femtio gånger på Svenska Teatern i Stockholm.

Då tittade han på mig med stora ögon och så sa han: — Ja, min själ, tyckte jag inte jag kände igen det!

Då reste jag mig och gick hem och flyttade till ett annat hotell. Att inte känna igen en pjäs som man spelat i över femtio gånger det är som om jag skulle gå och sälja kaffe hos en specerihandlare i årtal och så plötsligt komma in en dag och be att få veta vad firman hette. Och så inbilla sej att man sätter sej med flit på andras löskokta ägg! Nej, skådespelare ha ingen intelligens — dom kan bara spela teater.

KONUNG CHRISTIANS 50-ÅRS DAG.

Forts. fr. sid. 8.

under varm hyllning från de på platsen samlade stora folkskarorna. På middagen ägde på uppmaning av Danebrogskommittén av den 5 juni 1919 ett folktåg rum till Amalienborg. Den utfärdade kallelsen hade vunnit genklang inom alla samhällsklasser och hyllningståget erhöill en oerhörd anslutning, räknande 60,000 deltagare. Vid framkomsten till den öppna platsen framför Amalienborg tog tåget uppställning med front mot Christian VIII:s palä, på vars altan konungen tillsammans med drottningen, kronprinsen och prins Knud trädde ut, varvid den kungliga familjen mottogs med hänfört jubel. Sedan en sång sjungits och direktör Chr. J. Adolph hållit ett av leverop åtföljt hyllningstal till konungen framförde denne, djupt rörd, sitt tack för den honom bringade folkhyllningen samt utbrakte ett leve för Danmark. Sedan musiken spelat "Der er ett yndigt land" drog det väldiga människotåget åter bort från slottsplatsen.

Till bild å sid. 12.

En av Indiens förnämsta vetenskapsmän, sir *Jagadis Chandra Bose*, professor i fysik vid Kalkuttas universitet, vilkens banbrytande upptäckter i England förskaffat honom landets högsta vetenskapliga utmärkelse, medlemskap i Royal Society, har gästat Stockholm och hållit en del med livligaste uppmärksamhet mottagna föredrag i bland annat Fysiska Sällskapet och Svenska läkaresällskapet i Stockholm samt Fysiska institutionen i Uppsala. Hans föredrag ha illustrerats med märkliga experiment, för vilka han på resan medfört erforderlig vetenskaplig attiralj.

Professor Bose är som bekant grundare av det märkliga forskningsinstitutet i Kalkutta, som bär hans namn — Bose Institutet — och som besökes av manliga och kvinnliga studenter från hela världen.

Till bild å sid. 11.

En av artisten *Henrik Krogh komponerad bål* i lergods, vilken utförts vid St Eriks lergodsfabrik i Uppsala och för närvarande utställes på föreningen

"Verkstadens" pågående utställning i Liljevalchs konsthall, där den tilldragit sig synnerligen stor uppmärksamhet, har föreslagits till inköp för Stadshuset. Då inköpskostnaden inskränker sig till 2,000 kronor torde förvärvet helt säkert även komma att äga rum.

Till bild å sid. 12

De nyutnämnda biskoparne i Västerås och Visby stift *Billing och Rundgren* invigdes den 19 sept. med stor högtidlighet i Uppsala domkyrka till sitt ämbete. Akten, vilken övervars av kronprinsen, förrättades av ärkebiskop Söderblom, assisterad av ett stort antal prästerliga ämbetsinnehavare, alla i stor ornat.

I den av ärkebiskopen företrädda prästerliga processionen, vilken från sakristian långsamt skred fram mot altaret, syntes även de engelska biskoparne av Peterborough och Durham, iförda färgrika dräkter, samt metropoliten Germanos Strinopoulos av Seleucia.

Ärkebiskopen samt de svenska och engelska biskoparne togo plats framför altaret och de båda nyutnämnda biskoparne utanför altarringen omgivna på ömse sidor av assistenter. Den grekiske metropoliten tog plats i en lästol vid sidan av altaret. Sedan psalmsång utförts, höll ärkebiskopen installationstalet, varefter de assisterande prästerna föredrog skriftställen ur bibeln. De nyutnämnde biskoparnes fullmakter upplästes därpå, varefter ärkebiskopen förrättade invigningen och med assistenternas biträde iförde biskoparne *Billing* och *Rundgren* deras insignier. Akten avslutades med "Fader vår" och psalmsång varefter processionen, företrädd av ärkebiskopen, som hade biskop *Billing* på ena och biskop *Rundgren* på andra sidan, under orgelmusik skred ut ur det av en andaktsfull menighet fyllda tämplet.

Till bild å sid. 16.

Författaren *Dan Anderson* omkom natten till den 16 sept. genom en förgiftningsolycka på hotell *Hellman* i Stockholm, vid vilket tillfälle även försäkringsinspektören *Elliot Eriksson* från Bollnäs satte livet till. Båda hade föregående dag ankommit till Stockholm och tagit in på hotellet, där samma dag en cyanvåtedesinfektion företagits. Trots vidtagna försiktighetsmått var luften i de av de båda personerna upptagna rummen så bemängd med giftiga ämnen, att inandningen därav medförde döden.

Den under så sorgliga förhållanden omkomne författaren *Dan Anderson* var född 1888 i Grangårde, där fadern var skollärare. Efter att vid unga år ha gått till sjöns kom han till Amerika, där han arbetade i skogarne, uppehöll sig därefter på skilda platser och återkom slutligen till hemlandet. Redan tidigare hade han genom självstudier sökt tillfredsställa sin längtan efter kunskap och inskrev sig nu för en vinter vid Brunnsviks folkhögskola. År 1914 framträdde han med novellsamlingen "Kolarhistorier" och året därpå med diktsamlingen "Kolvaktarens visor". Det var dock först med arbetet "Svarta ballader" och den av poetisk känslighet och smidighet kännetecknade översättningen av Kiplings "The seven seas" som han lyckades fästa uppmärksamheten vid sig. De stora förhoppningar man knöt till hans diktarbegävnig hava korsats av den nu inträffade bråddöden.

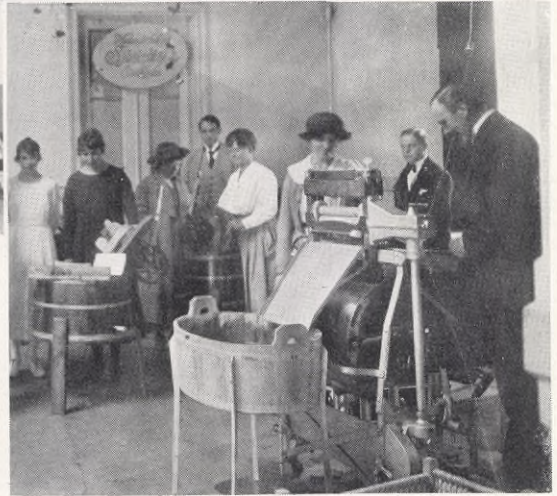

*Foto: Nilsson, Halmstad.

Kitché: Ernst Silfverparre.

ELEKTRISK HEMUTSTÄLLNING I HALMSTAD.

Svenska Husmodersföreningarnes Riksförbund har i dagarna haft en elektrisk hemutställning å Norre Katt i Halmstad. Utställningen var liknande den, som hölls i Liljewalchs Konsthall i Stockholm i somras

Nya uniformer äro f. n. under prövning vid ett flertal av våra regementen. Avsikten härmed är att söka få fram en för alla vapenslag gemensam fältuni-

BÅL I LERGODS MED BELLMANS. MOTIV. Komponerad av Henrik Krogh och förestagen till inköp för Stads-huset. — Foto. Rosenberg Sthlm.

Text å sid. 10.

och blev lika vällyckad. Vid flera tillfällen var Halmstadsutställningen så talrikt besökt, att det blev trängsel i den eljest så rymliga lokalen.

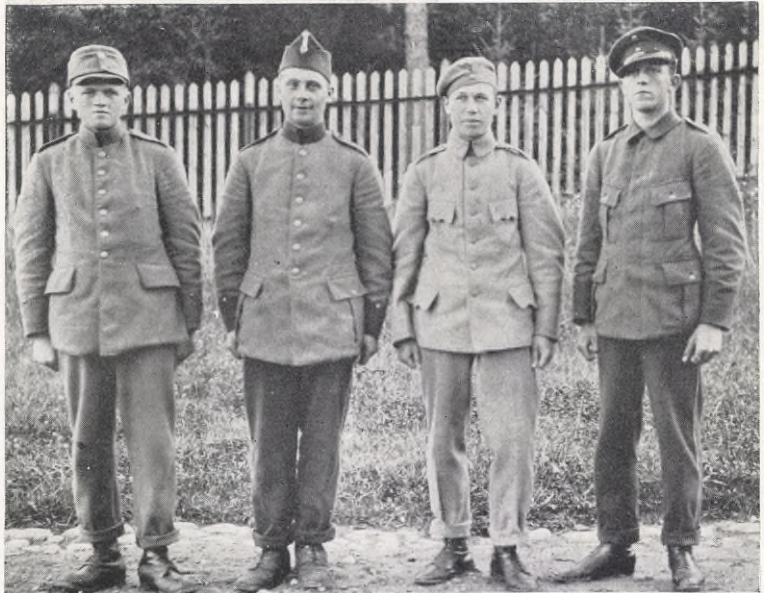
Öppnandet förättades av landshövdning Hederstierna. Under utställningsdagarna hölls två intressanta föredrag, först av ingenjör Fredholm om "De senaste rönen av elektrisk matlagning". Några dagar senare eller på avslutningsdagen, söndagen den 19 dennes talade fröken Ida Norrby om "Framtidens husmödrar" in för en till sista plats fylld lokal.

Kommissarie för utställningen var densamma som i Stockholm, fröken Vera Asker. S. H. R:s demonstratriser voro fröknarna Bill och Järpe.

*

form, i första hand praktisk och lämplig ur taktisk synpunkt samt dessutom hållbar och prydlig.

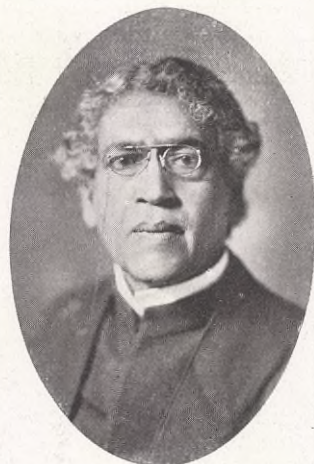
Försöken, vilka omfatta såväl klädespersedlar som skodon, skola försiggå i flera omgångar. För första omgångens försök hava tre uniformstyper av olika färg och snitt nykonstruerats varjämte en del förändringar vidtagits i fråga om den nu använda gråa uniformen. Vid val av färger och snitt har man sökt tillgodogöra sig de erfarenheter som vunnits under världskriget.

*Foto. Nilsson, Halmstad.

Kitché: Kem. A.-B. Ernst Silfverparre, Sthlm—Öbg.

NYA UNIFORMSMODELLER FÖR SVENSKA ARMÉN.

Efter porträtt. Klisché: Bengt Silfversparre.
SIR JAGADIS CHANDRA BOSE,
indisk vetenskapsman på besök i
Sverige. — Text å sid. 10.

Vidst. bild:
DEN OSEDVANLIGT PRAKTFULLA
BISKOPSINVIGNINGEN I UPPSALA
DOMKYRKA DEN 19 SEPT.

Pressfoto

Den första veterinärsdoktorsdisputationen i Sverige ägde rum den 18 september å Karolinska institutet då prosektorn vid Veterinärhögskolan tillförordnade professor Erik Agduhr försvarade en av honom författad avhandling, "Studien über die postembryonale Entwicklung der Neuronen und die Verteilung der Neuriten in den Wurzeln der Spinalnerven". Akten vilken försiggick under ledning av dekanus, professor Isak Jundell, sträckte sig över fyra timmar. Som opponenter fungerade professorerna Erik Müller och Gösta Häggqvist samt laboratorn vid Veterinärbakteriologiska anstalten Tor Stadler. I den sakliga diskussionen deltog dessutom även professor Emil Holmgren.

Efter porträtt. Klisché: Bengt Silfversparre.
DEN FÖRSTA VETERINÄR-
DOKTORSDISPUTATIONEN.
T. f. professor Erik Agduhr.

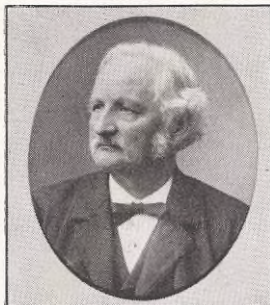
T. h.: FRÅN BISKOPSINVIG-
NINGEN I UPPSALA. F. v. sit-
tande: ärkebiskop Germanos,
universitetsrektor, prof. Stavenow, biskop G. Billing; stående: prosten Pettersson, Leksand, biskoparne Danell, Woods och E. Bil-
ling (nyinvid), ärkebiskop Söderblom, biskoparne Henson och Rundgren (nyinvidg). — Text å sid. 10.

Foto. Finn. Uppsala.

Klisché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm.—Gbg.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

J. M. SUNDÉN.
F. d. Professor. — Uppsala.
90 år 5 okt.*

E. O. BURMAN.
F. d. Professor. — Uppsala.
75 år 7 okt.*

J. A. KOLMODIN.
Professor. — Uppsala.
65 år 7 okt.*

H. M. BÄCKSTRÖM.
Professor. Bankofullmäktig.
Sthlm. — 55 år 6 okt.*

R. E. L. SVENSÉN.
Skrifställare. — Stockholm.
70 år 2 okt.*

S. SANDQVIST.
Seminarierektor. — Halmstad.
65 år 26 sept.*

B. J:SON BERGQVIST.
Generaldirektör. — Stockholm.
60 år 5 okt.*

E. R. NORRMÁN.
Rektor. — Skara.
50 år 21 sept.*

J. PERSSON.
Rådman. — Ystad.
70 år 24 sept.*

L. WASSÉN.
Handlande. Komm.-man.
Uddevalla. 70 år 17 sept.

O. PERSON.
Disponent. — Tågarp.
60 år 9 sept.*

H. JOHANSSON.
Fabrikör. — Borlänge.
50 år 11 sept.*

J. A. HEDENSTRÖM.
Fabriksidkare. — Tollare.
65 år 24 sept.*

L. STRANDQVIST.
Grosshandlande. — Skövde.
60 år 28 sept.

J. G. J:SON LEUFVÉN.
Direktör. — Stockholm.
50 år 18 sept.*

J. P. HÅRD.
Disponent. — Östersund.
50 år 25 sept.

* Data å nästa sida.

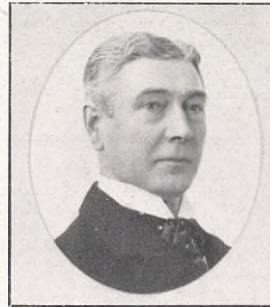
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

K. E. FORSSBERG.
Disponent. — Valdemarsvik.
60 år 11 sept.*

G. STRANDBERG.
Chefsingeniör. — Sandviken.
50 år 29 aug.*

J. O. SJÖGREN.
Verkst. Dir. i a.-b. P. A. Sjö-
gren. — Stockholm.

O. KJELLBERG.
Direktör. — Göteborg.
50 år 21 sept.*

A. A. NORBERG †.
F. d. Justitieråd. — Mariefred.
F. 37. — † 19 sept.*

E. A. ROSELL †.
Musikdirektör. — Umeå.
F. 65. † 14 sept.*

MAGNUS SUNDÉN. Stud. 47, fil. dr. primus 54, doc. i lat. spr. i Upps. 58, lektor i lat. grek. o. moderns. v. Upps. h. allm. lärov. 61, e. o. prof. i klass. spr. i Upps. 79-96. Led. av lärov. komm. 82-84, censor v. mog. ex. 87-04. Hed.-led. av Stockh. nat. i Upps. 61. Fil. jubeldr. 04. Har inlagt betydande förtjänster om undervisn. i klass. språk v. skolor o. universitet; framstående lärare; utg. flera högt skattade skrifter.

ERIK BURMAN. Stud.-ex. 65, fil. dr. 72, doc. i teoret. fil. v. Uppsala univ. s. å., prof. i prakt. fil. där 96-10.

ADOLF KOLMODIN. Stud. 74, teol. kand. 87, doc. i exegetik 90, e. o. prof. i s. ämne o. kyrkoh. i Näs 03, ord. 09; teol. dr. i Rosöck 17. Förste lär. v. Evang. fosterl. stift. miss.-inst. 79-93; förestånd. 93-03, inspekt. 03-09. Red. f. Sv. Missions-tidskr. Ordf. i styr. f. Fjellstedtska skolan i Upps., led. av Sv. kyrkans missionsstyr.

HELGE BÄCKSTRÖM. Utex. fr. tekn. elem.-skolan i Örebro 83, stud. 84, fil. dr. 91, doc. i mineral. o. petrogr. v. Stockh. högsk. 91, tf. lär. 95, professor 08-14. Ordf. styrna f. a.-b. Ljungströms ångturbin sdn 08, a.-b. Nya Grand hotel sdn 10, Bokförlags a.-b. Tiden sdn 12, a.-b. Cellulosa sdn 13, Försäkr. a.-b. Folket sdn 14, Hyrv. a.-b. Frey sdn 18, styr.-led. i a.-b. Vin- o. spritcentr. sdn 17, Djursköls a.-b. sdn 10, Blankholms säg. a.-b. sdn 18, Västerviks nya varvs a.-b. 20. Stadsfullm. i Djursköls sdn 03, ordf. i d. älsk. sdn 18, led. av skolråd sdn 02. Bankofullm. 20. Led. av Riksd. F. K. 12, led. av bevilln.-utsk. 12-19, statsutsk. 20.

EMIL SVENSEN. Stud. 75, fil. kand. 83, fil. hed.-dr. i Lund 18. Medarb. i dagpressen samt i ett flertal tidskr. Polit. o. geograf. förf. Mångårig högt ansead o. uppburen föreläsare v. arbet.-fören. i Stockh. samt v. folkhögsk. o. i övrigt å ett flertal platser över snart sagt hela landet. Biografi o. hellsid.-portr. årg. XII: 18.

SVEN SANDQVIST. Folksk.-lär.-ex. 80, ord. lär. 81, förste lär. 96-16, avg. ur folksk.-tj. 18. Mångårig led. av skolråd; verksam i folkskolans fören.-väsende, lär. v. landstingets småskolekurser i Halmstad under fl.

perioder; inr. med K. M:s tillst. priv. småsk.-semin. i Halmstad 02 vilket 18 övertogs av landstinget; fortfarande dess rektor o. lär.

BENGT BERGQVIST. Stud. 79, fil. dr. 84; lektor i Lund 91, rektor i Kristianstad 95-09, tf. lärov.-ord. o. led. av överstyr. f. rikets allm. lärov. 04, tf. överdir. o. chef f. överstyr. f. rikets allm. lärov. 08, generaldir. o. chef f. Skolöverstyrelsen sdn 18. Biografi o. hellsid.-portr. årg. XV: 3.

JOHANNES PERSSON. Inneh. 76-85 egen sped.- o. komm.-affär i Lünebeck; disp. å a.-b. Ystads nya tobaksfabr. 85-87; sdn sistn. år agentur- o. komm.-affär i Ystad. Förestår stadsvägen sdn 94, illit. rådmän sdn 96, ordf. i fattlgv.-styr. 14-16; led. av hamn.-styr. 06; v. verkst. dir. o. v. kassadir i Ljunits o. Herrest. sparb., ordf. i arbetslösh.- o. hjälpkomm.-led. av Ystadskomm. f. Skån. städ. brandst.-fören.

OLOF PERSSON. Förestånd. f. Kristianstads mejeri- o. mjölkförsälj. a.-b. 96-1900; förestånd. f. Norrvästra Öärds här. mejerifören. sistn. år o. disp. f. Bågars andelsmejeri sdn 01. Mejeriet ifråga intar under hanledning en framstående plats o. har vunnit ett flertal offentl. er.-ännanden i form av pris o. diplom.

HÄRMAN JOHANSSON. Etabl. efter utbildn. inom buntmak.-yrket egen affär i Borlänge 99. Led. av komm.-nmd. Ordf. i styrna f. Borl. hantv. o. ind.-fören., lärl. o. yrkesskolan.

ALFRED HEDENSTRÖM. Grundl. Norrk. tapetfabr. 80 o. Ljusfors pappersbruk, Skärblacka 91. Led. av Norrk. stadsfullm. 01-06. Led. av Riksd. F. K. 16-19. Bosatt å sin egendom Tollare v. Saltsjö-Duvnäs.

ERIK NORRMAN. Stud. 83, fil. lic. 02; adj. v. folkskolesemin. i Karlstad 05, rektor v. folksk.-semin. i Skara sdn 12

GUSTAF LEUFVÉN. Stud. 89, utex. fr. Ultuna lantbr.-inst. 81, fr. Alnarp lantbr.-inst. 92, sekr. i Malmö. L. nötbosk.-prem.-nmd. 93-11; i länets hushålln.-sällsk. 1900-17; i Skån. lantm. centr.-fören 04-17; i Sv. lantm. riksförb. 05-12, led. av ett stort antal komm. Stadsfullm. i Malmö 1-14. Led. av Lantbruksakad. Sdn 17 dir. i Sv. allm. lantbruksällskap, i vilken betydande organisations tillkomst L. tagit den måhända verksamaste delen. Biografi o. hellsid.-portr. årg. XVIII: 20.

KARL FORSSBERG. Stud. 81, inträdde efter handelsutbildn. o. praktik. i utlandet i faderns affär i Valdemarsvik, ombild. 04 t. a. b. S. P. Forssberg m. K. F. som verkst. dir. från s. å. Ordf. i municip. st. o. senare i köpningsstämman; ordf. i skolråd sdn 92, i styr. f. högre folksk.; led. av köpningsnmd.; köpningsens förste nämndeman. Ordf. i styr. f. spritbol.

GUSTAF STRANDBERG. Utex. fr. Chalm. inst. 92, anst. v. Sandvikens järnverk sdn 1900.

OSCAR KJELLBERG. Övermaskinistex. 98; på sin tid deleg. i Oxelösunds mek. verkst.; verkst. dir. i det 04 nybild. Elektr. svetsnings-a.-b. i Göteborg, vilket förvärvat ett flertal patent på av K. uppfunna förbättrade svetsningsmetoden o. som under hans ledniag vunnit stor framgång i vårt land o. utövas av ett flertal dotterbolag o. avläggare i in- o. utlandet. Styr.-led. i Elektr. svetsn. a.-b. sdn 04, i Anglo-Swed. electric welding Co. lrm., London, i Belgjan-Swed. electr. weld. Co. lrm., Antwerpen. Bosatt i Partille o. där led. av komm.-nmd. 12-14 o. 16-19, komm.-fullm. sdn 19, led. av elektr. styr. sdn 19.

ALFRED NORBERG †. Stud. 57, hovr.-ex. 1, v. h. d. 64, fiskal i S ea hovr. 70, ass. 74, konst.-rev.-sekr. 76, exp.-chef i Eckles.-dep. 78, ord. rev. sekr. 79, led. av Nya lagberedn. 84, just.-råd. 86-03. Kommendör m. st k. N. O.

ELIS ROSELL †. Org.-ex. 90, kyrkosång- o. musiklär.-ex. 95, ord. lär. v. Umeå h. allm. lärov. 96, organist i stadens kyrka s. å. Nedlagt ett betyd. arbete f. stadens musikliv; dirigt. f. musiksällsk. 96-01 o. 04-05.

PER LINDBERG.

Forts. fr. sid. 7.

som lever och röres i scenbildn. skall ha konstnärlig expressivitet. Studera konstens gamla mästare! Hur äro icke där grupper, rörelser, linjer uppbyggda, sköna, uttrycksfulla. Figurrörelsen på scenen skulle vara likadan: skön, uttrycksfull. Att en rörelse är "naturligt" motiverad är icke nog. Dess linje skall vara motiverad.

Under de sista decennierna har scenens maskinella teknik utvecklats oerhört. Vridscen, skivscen, rundhorisont, nya belysningsystem ha kommit till. Det är ett farligt missbruk av dessa hjälpmedel, om man med dem söker åstadkomma naturimitation i stället för skönhetsvärden och scenisk smidighet. Dessa tek-

niska ting äro av största värde endast om de göras så smidiga, uttrycksfulla, rytmiskt användbara, att de förvandlas från teknik till konst. Först i våra dagar har scenbelysningen fått någon egentlig betydelse. Det gamla systemet är ett likformigt ljus över hela scenen, med en eller annan strålkastare som sol eller måne. Det nya: att med ljus betona det väsentliga, fördela, framhäva, tona bort; ett måleriskt spel av ljus och skuggor, ett effektivt stöd åt skådespelarna i deras crescendo och diminuendo.

Härmed, herr redaktör, ett svar i största korthet på eder vänliga förfrågan om principerna förmitt arbet.

Eder

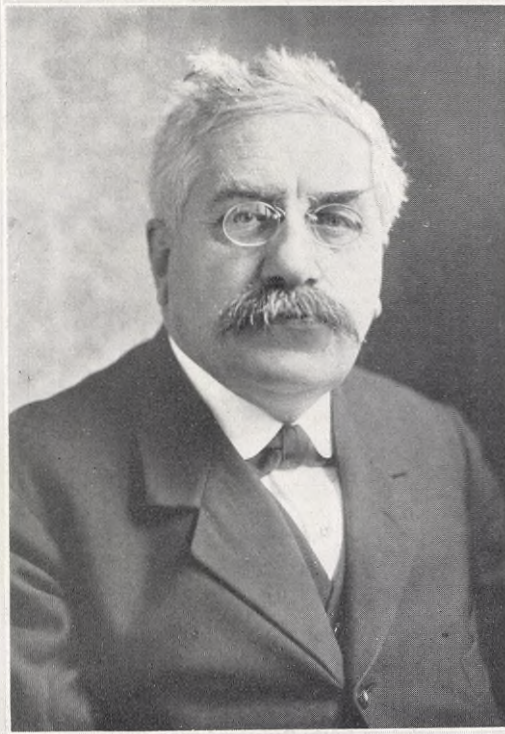
Per Lindberg.

FRANKRIKES NYVALDE PRESIDENT.

Franska presidentkrisen har nu funnit sin lösning, i det att parlamentet, efter att hava mottagit president Deschanel's demissionsansökan, d. 23 sept. med 695 av 892 avgivna röster valt konseljpresident *Alexandre Millerand* till franska republikens president.

Vid krisens utbrott den 17 sept. då Deschanel tillkännagav sitt oåterkalleliga beslut att av hälsoskäl träda tillbaka, nämndes som kandidater till den ledigblivande presidentbefattningen i första hand konseljpresident Millerand samt ytterligare ett antal av landets ledande politiker, förutvarande konseljpresident Briand, deputeradekammarens president Péret, senator Jonnart m. fl. Den allmänna opinionen omfattade med lidelsefullt intresse Millerands kandidatur, vilken därjämte fann stöd även hos flertalet politiska partigrupper. Millerand ställde sig emellertid avböjande under hänvisning till att han ingenstädes så som på konseljpresidentplatsen kunde tjäna den av honom inledda och fullföljda politiken, vilken utåt karaktäriserats av det fullständiga tillämpandet av Versaillesfredstraktaten och inåt av upprätthållandet av republikens organiska lagar samt av återställandet och utvecklingen av landets alla ekonomiska krafter. Avböjandet var emellertid

icke definitivt, i det att Millerand tillkännagav att han dock skulle ställa sig till förfogande om majoriteten inom de båda kamrarna önskade hans val och därjämte delade hans åsikt, att republikens president väl icke får vara en partiman, men dock bör vara en man av en bestämd och tillämpad politisk åskådning och stående i intimt samarbete med sina ministrar. De av Millerand uppställda villkoren, vilka måste anses innebära krav på intet mindre än en revision av författningen med ökat politiskt inflytande och större maktbefogenhet åt republikens president, har givit det nu förrättade valet en enastående politisk karaktär. Dessa planer på inaugurerandet av en personlig presidentpolitik

Efter porträtt.

ALEXANDRE MILLERAND.

Källa: *Ungt Sjöfartsparr.*

väckte på sina håll betänkligheter vilka emellertid synas hava skingrats av Millerands förklaring, att de oundgängliga förändringarna i landets konstitution böra genomföras av parlament och regering i samförstånd och först i en framtid när förhållandena utåt och inåt erbjuda ett lämpligt tillfälle. Något försök att motarbeta Millerands kandidatur har icke gjorts — vid valet stod han utan egentliga medtävlare.

President *Alexandre Millerand* är född i Paris 1859 och son till en småborgare. Efter slutade skol- och universitetsstudier blev han advokat och journalist samt kastade sig in i politiken som medlem av det radikala republikanska partiet. Efter att vid 25 års ålder hava invalts i deputeradekammaren avancerade han ytterligare åt vänster och bildade slutligen en egen partigrupp den socialistisk-radikala, vilken upptog en förbittrad kamp mot storfinansens män. Han bröt dock snart nog med sina meningsfränder och gick nya vägar. År 1899 inträdde han som handelsminister i Waldeck-Rousseaus ministär och genomförde i denna egenskap en rad genomgripande reformer till sjöfartens och industriens fromma. Senare tillhörde han som minister för offentliga arbeten Briands ministär och nedlade därunder ett energiskt arbete på att bryta fackföreningarnes makt.

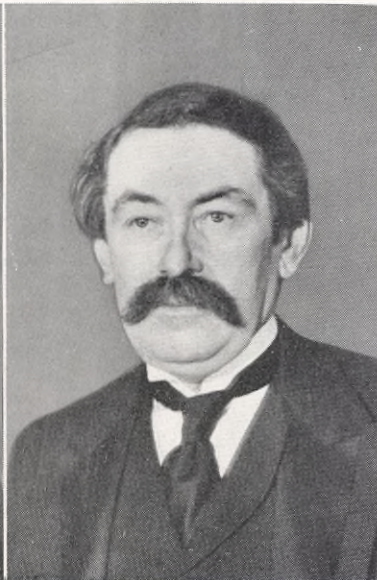
Längre fram som krigsminister i Poincarés regering ägnade han framgångsrikt sin kraft

åt stärkandet av landets militära ställning. Då Viviani under orostiden före krigsutbrottet kallades att bilda regering blev Millerand en av dess medlemmar. Under den tid av åtta månader han som konseljpresident stått i spetsen för regeringen har han utfört ett mäktigt arbete för att tillförsäkra sitt land största möjliga fördel av Versaillesfreden. Att Frankrike icke i ekonomiskt hänseende krossats av kriget och att det i politiskt avseende nu står som den ledande makten i Europa måste jämväl i väsentlig grad tillskrivas Millerands fasthet, klokskap, energi och utomordentliga arbetsförmåga

JONNART.

Nämndes som kandidat till presidentskapet. Antages bliva ambassadör vid Vatikanen.

BRIAND.

En av förgrundspersonligheterna vid presidentvalet.

PÉRET.

Nämndes såsom kandidat till presidentskapet.

Som en övergång till såsångens större sceniska uppgifter hade Lorensbergsteatern vid sin premiär den 15 september valt en spansk komedi, *Donna Diana* av den dramatiskt kunnige och sinnrike spanjoren Agustín Moreto af Cabana. Pjäsen, nästan utslutande lagd som dialog, som en spännande disputation om kärleken mellan huvudfigurerna, ställer med sin rinnande, stundom pompösa vers och sin brist på egentlig handling utomordentligt stora krav på såväl skådespelare som regi.

Lorensbergsteaterns lösning var vacker för ögat, intressant och dramatiskt fångslande från första ögonblicket till det sista. Det var för ett stycke Spanien, motsatsernas säregna land, ridån delade sig. Kampen på malmklingande vers i förgrunden mellan donna Diana och don Carlos och den starkt nedtonade scenen med sin brokiga avdelningsskärm bakom förlånade en förnäm målerisk verkan. Pjäsens intrig är enkel: don Carlos älskar obesvarat den stolta och känslösa donna Diana; av Perin, styckets bästa figur, rådes han att sätta trots mot trots och även spela känslös. Hela pjäsens spänning lever och förtätas i det sätt, varpå denna komedi under verkningfulla situationer föres fram mot don Carlos mål.

Fröken *Doris Nelson* som donna Diana gav en gestalt av stor psykologisk finhet och

Foto. Allard, Göteborg.

Kliche: Bengt Sjöberg.

LORENSBERGSTEATERN I GÖTEBORG ger klassisk spansk komedi. "*Donna Diana*". Fröken *Doris Nelson* (titelrollen) och herr *Gösta Cederlund* (*Don Carlos*).

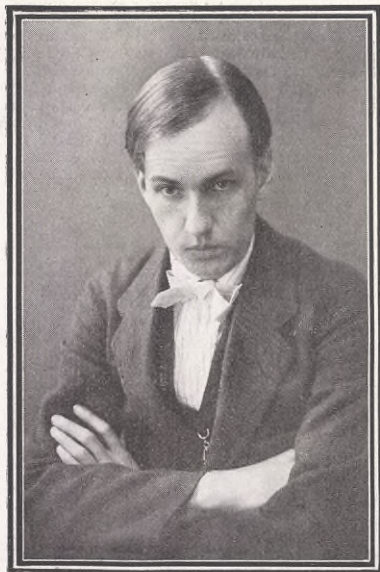
endast att nämna en briljant mask som gammal greve av hr *Georg Blichingberg*.

För regisören, hr *Knut Ström* och för skådespelarna inregistrerade *Donna Diana* en ny med starkt bifall mottagen framgång i den märkliga teaterns annaler.

*

En byst av den berömda arkitekten *Erik Palmstedt*, Stockholms Börshus skapare, har Svenska akademien för kort tid sedan fått mottaga i donation av bankdirektör *Harald Lettström*, en Palmstedts sön-dotterdotter. Gåvan, vilken utgöres av en av Konstgjuteriaktiebolaget *Herman Bergman* i brons verkställd avgjutning av en byst, utförd av skulptören och målaren *Jonas Forsslund* torde komma att få sin plats i Svenska akademiens blivande sessionsrum. Kostverket ifråga räknas till 1700-tals målaren och skulptören *Jonas Forsslunds* bästa skulpturella arbeten.

BLIV
MEDARBETARE I
HVAR 8 DAG!

Till vänster:

DAN ANDERSSON. Den nyligen genom olyckshändelse omkomne unge författaren.

Text å sid. 10.

Till höger:

ERIK PALMSTEDT, SKAPAREN AV STOCKHOLMS BÖRSFUS. Porträttbyst av *Jonas Forsslund*, bronsgjuten hos Bergmans konstgjuteri samt skänkt till Svenska Akademien av bankdirektör *H. Lettström*.

Pfister-fotografier.

Kliche: Bengt Sjöberg.

FÖRSLAG TILL MONUMENT ÖVER LOUIS DE GEER AV GOTTFRID LARSSON. Utställes i Norrköping.

scenisk balans. Hennes replikföring var dessutom anmärkningsvärt distinkt och intelligent modellerad. Don Carlos roll i hr *Gösta Cederlunds* händer be-tecknade ett vackert steg framåt för denne skådespelare. Hr *Torre Cederborg* var en ypperlig *Perin*, elastisk, kvick, sympatiskt intri-gant. I övrigt är

INNEHÅLL: Dr *Per Lindberg* (biografi o. helsidesportr.) — Biskopsinvigning i *Uppsala domkyrka*. — Hundra årsminnet av *Jenny Linds* födelse. — Presidentskiftet i *Frankrike*. — Förf. *Dan Anderson* f. — Porträtt o. bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri — Skådespelare. Av *Hasse Z.*

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd. För Berättelser och Historietter gäller ovl.korligt förbud.